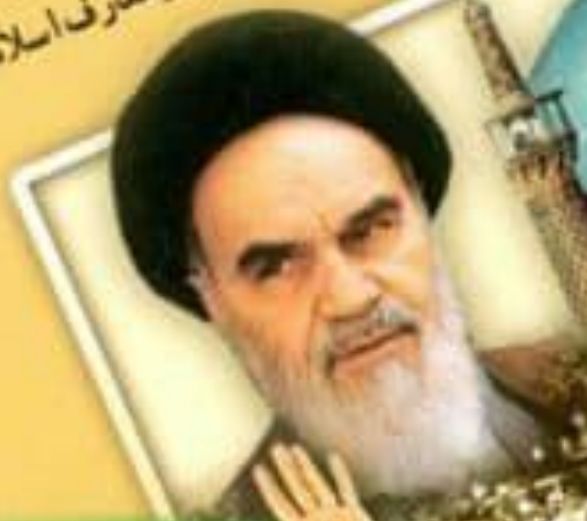

تفصیلات ایران

کلیه رشته ها

علوم و معارف اسلامی

به استثنای رشته های ادبیات و علوم انسانی - علوم و معارف اسلامی

باید یازدهم
دوره دوم مت

پاورپوینت متن و تصویر درس ۱۵

@Tarikheman3

کد پاور: ۴/۱۵

تاریخ معاصر

پایه: یازدهم (به استثنای علوم انسانی)

تهیه و تنظیم از: احمد اسدی اقدم - مرند (آذربایجان شرقی)

موضوع درس ۱۵

ربع قرن

سیطره آمریکا بر ایران

هدف کلی از این درس :

در این درس با پیامدهای کودتای بیست و هشت مرداد ۱۳۳۲ و سیطره آمریکا بر سرنوشت سیاسی و اقتصادی ایران و تثبیت پایه های دیکتاتوری شاه و سرکوب مخالفان و تأسیس ساواک آشنا می شویم.

اوضاع سیاسی ایران پس از کودتا

اوضاع سیاسی ایران پس از کودتا

آمریکا که در زمان دولت دکتر مصدق از کمک به ایشان اجتناب می کرد، پس از پیروزی کودتاجیان، کمک های زیادی در زمینه های نظامی و اقتصادی به دولت کودتا کرد.

با روی کار آمدن دولت نظامی زاهدی ، فضای تیره ای در جامعه ایران حکم فرما شد.

فرمانداری نظامی تهران به سر تیپ تیمور بختیار سپرده شد.

بختیار که افسری بی رحم و خونریز بود، برای استقرار و تثبیت حکومت کودتا، سرکوب نیروهای ضدکودتا و میهن دوست را آغاز کرد.

اوضاع سیاسی ایران پس از کودتا

- عده بسیاری از مخالفان را **دستگیر و زندانی** کرد و عده‌ای از آنها **تبعید و تیرباران** شدند.

- تظاهرات شهرستان‌ها و تهران با سرکوب شدید مواجه شد.

- فرماندار نظامی همچنین **سقف بازار تهران را تخریب و جمعی از بازاریان را به جزیره خارک تبعید کرد.**

- در جریان کودتا ۲۸ مرداد ۳۲ دکتر محمد مصدق **دستگیری شد**، پس از آن در **دادگاه نظامی** محاکمه و به **سه سال زندان محکوم شد.**

امروز متن نامه‌های متبادل بین اسپهبد زاهدی و پرنسپال

ایز نهور در تهران و امریکا در باره کمک امریکا بایران منتشر شد
 نخست وزیر ایران از امریکا تقاضا کرد که برای بهبود وضع ایران کمک مالی کند
 رئیس جمهوری امریکا با تقاضای ایران موافقت کرد و به هندرسن دستور داد در خصوص
 تهیه و تنظیم برنامه‌های کمک امریکا بایران با اسپهبد زاهدی به مشاوره پردازد

استان رئیس اداره امنیت متقابل امریکا نماینده‌ای بتهران میفرستد تا در انجام این مشاورات با هندرسن کمک کند
 ایز نهور اظهار امیدواری میکند که دولت ایران اختلافات خود را با دولت‌های دیگر با روح دوستی و طبق اصولی
 که در مناسبات بین‌المللی معمول و متداول است حل نماید

میزان کمک اقتصادی امریکا بایران ممکن است از ۲۰ تا ۱۰۰ میلیون دلار باشد

روز یکشنبه آینده علیاحضرت ملکه
 باتشریفات خاصی وارد تهران خواهند شد
 علیاحضرت ملکه همه روزه با اعلیحضرت همایونی
 تلفنی صحبت می‌کنند
 آقای‌علاء وزیر دربار شاهنشاهی امروز بخبر نگار ما گفت
 اعلیحضرت همایونی مصمم بادامه تقسیم املاک هستند

کمک‌های نظامی و اقتصادی آمریکا به دولت کودتا

هیات امریکایی بعد از کودتا در ایران

حکم فرما شدن فضای تیره در جامعه ایران ، با روی کار آمدن دولت نظامی زاهدی

تیمور بختیار ، فرماندار نظامی تهران

دستگیری ، تبعید و تیرباران مخالفان ، پس از کودتا ۲۸ مرداد

تیرباران طرفداران دکتر مصدق

دکتر فاطمی / وزیر امور خارجه دولت مصدق

تخریب سقف بازار تهران ، توسط فرماندار نظامی

سرکوب شدید اعتراضات مردمی ، پس از کودتا ۲۸ مرداد

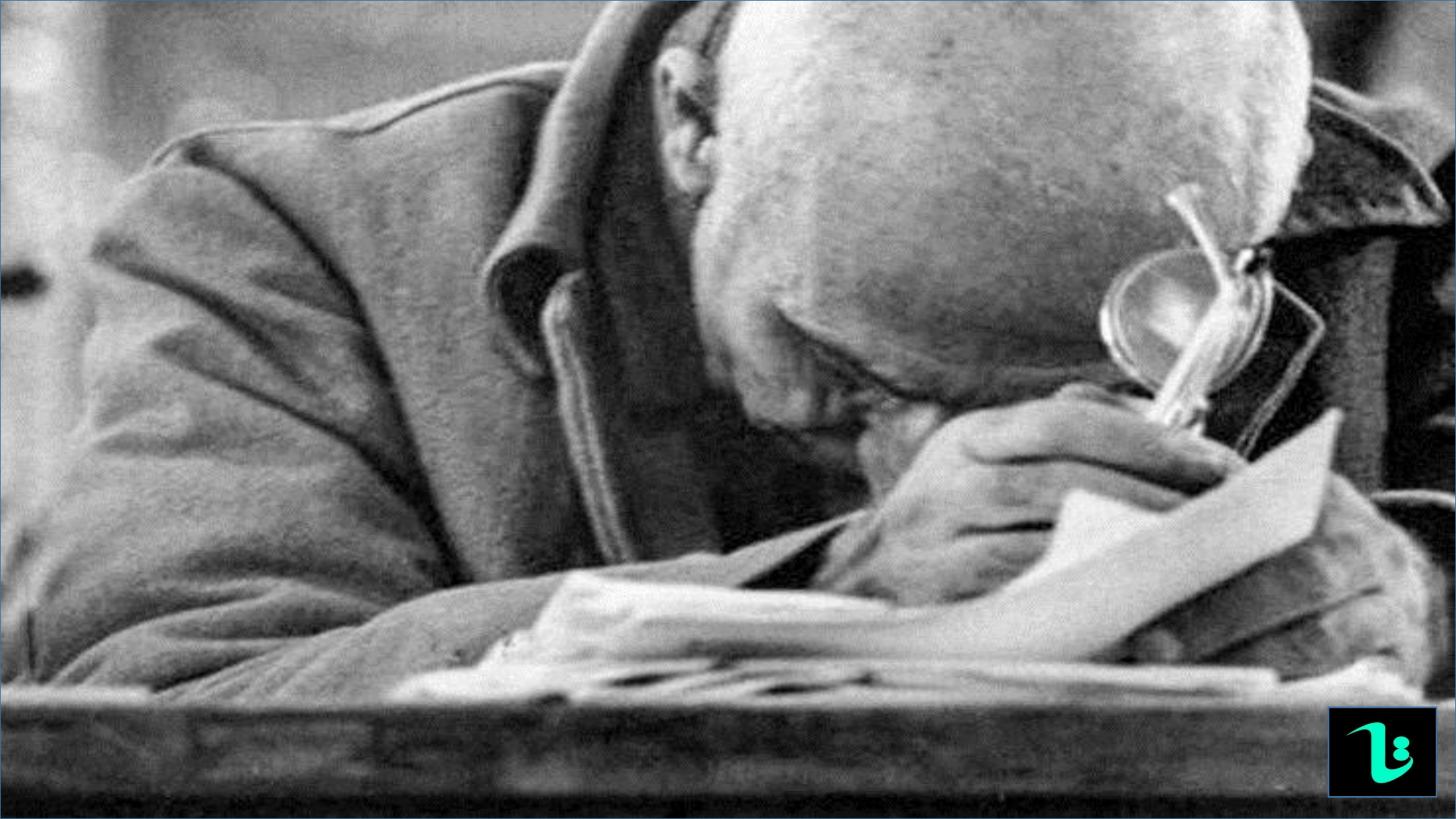

دستگیری دکتر مصدق بعد از کودتا

دستگیری و محاکمه و محکومیت دکتر مصدق

دکتر مصدق / دادگاه نظامی بعد از دستگیری

تحت نظر بودن **دکتر مصدق** تا آخر عمر در احمد آباد

خانه دکتر مصدق / محل تبعید ایشان از سال ۳۲ تا ۴۵

محل دفن دکتر مصدق در منزل شخصی خود در احمدآباد

خودروی شخصی دکتر مصدق

انتخابات دوره هجدهم مجلس شورای ملی

انتخابات دوره هجدهم مجلس شورای ملی

در آستانه برپایی انتخابات دوره هجدهم مجلس شورای ملی در **محیط وحشت** و خفقان، **آیت الله کاشانی** و **نهضت مقاومت ملی** مجلس فرمایشی که دست ساخته و مطیع حکومت کودتا بود، به مخالفت پرداختند.

عده ای از **شخصیت های ملی**، **استادان دانشگاه** و **برخی از روحانیون** برای خاموش نشدن شعله های **مقاومت تشکلی** به نام **نهضت مقاومت ملی** به وجود آوردند.

بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲، **میان دولت کودتا و انگلیس رابطه برقرار شد**. **سر دنیس رایت** کاردار انگلیس وارد تهران شد و دو دولت ایران و انگلیس طی اعلامیه ای برقراری **روابط سیاسی** را اعلام کردند.

در پی آن **آیت الله کاشانی** با این اقدام دولت زاهدی مخالفت کرد.

انتخابات دوره هجدهم مجلس شورای ملی

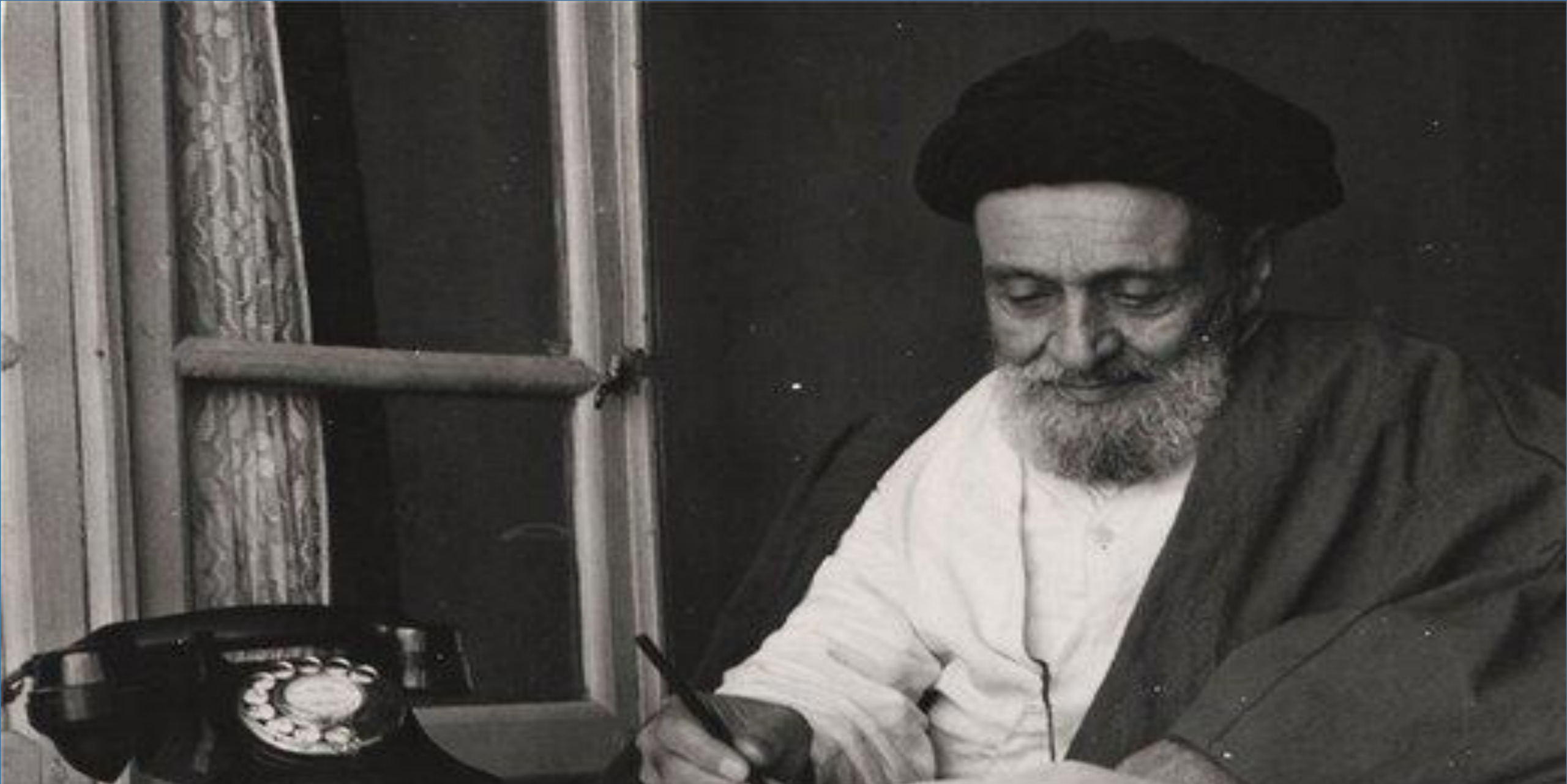
برگزاری انتخابات مجلس دوره هجدهم در محیط وحشت و خفقان

برقراری روابط سیاسی بین ایران و انگلیس ، پس از کودتا

مخالفت آیت الله کاشانی با اقدام دولت زاهدی در برقراری روابط با انگلیس

سفر نیکسون به ایران و پیامدهای آن

سفر نیکسون به ایران و پیامد های آن

▪ در شانزدهم آذر ۱۳۳۲، دانشجویان دانشگاه تهران، با اطلاع از ورود نیکسون معاون رئیس جمهور امریکا و همچنین در اعتراض به تجدید روابط ایران و انگلیس به تعطیل کردن کلاس های درس و جمع شدن در دانشکده فنی پرداختند.

▪ با محاصره دانشگاه توسط مأموران فرمانداری نظامی و تیراندازی به طرف دانشجویان در محل دانشکده فنی، سه نفر از دانشجویان به شهادت رسیدند.

ورود نیکسون معاون رئیس جمهور امریکا به ایران

سفر نیکسون به ایران

فا

۱۶ آذر، روز دانشجو

درخاطره روزها

۱۶ آذر - ۷۵ سالگی ۱۳۳۲ خورشیدی

روزی که به نام «دانشجویان» ثبت شد

۴ ماه پس از کودتای لشکر ۲۸ مردانه
نخستین خروج اعتراض و مقاومت مردم
ایران در برابر دیکتاتوری شاه از دانشگاه
برخاست.

در جریان آن حرکت اعتراضی دانشجوی
ساز به نامهای «بزرگ تپا»، «فندچی» و
«شربت رضوی» به شهادت رسیدند. از آن
پس ۱۶ آذر به عنوان روز دانشجو شناخته

محمد قزوینی شریعت رضوی مصدقی

۱۶ آذر ۱۳۳۲ / سالروز شهادت دانشجویان (روز دانشجو)

دانشجویان
زلفت غم پذیر

آرمه

روز دانشجویان

انعقاد قرارداد کنسر سیوم نفت

انعقاد قرارداد کنسرسیوم نفت

قرارداد کنسرسیوم نفت یک قرارداد استعماری بود که بین ایران و چند شرکت نفتی **آمریکایی**، **انگلیسی**، **فرانسوی** و **هلندی** بسته شد.

این قرارداد با هدف بهره برداری از مخازن نفت ایران توسط حکومت دست نشانده شاه به ایران تحمیل شد.

این قرارداد که مغایر با قانون ملی شدن صنعت نفت بود، مجدداً نفت ایران را زیر سیطره بیگانگان درآورد.

کنسرسیوم اختلافات میان آمریکا و انگلستان را بر سر مسئله نفت ایران حل کرد و همه ثمرات مبارزه ملت ایران در جریان نهضت ملی شدن نفت را بر باد داد.

قرارداد کنسرسيوم نفت

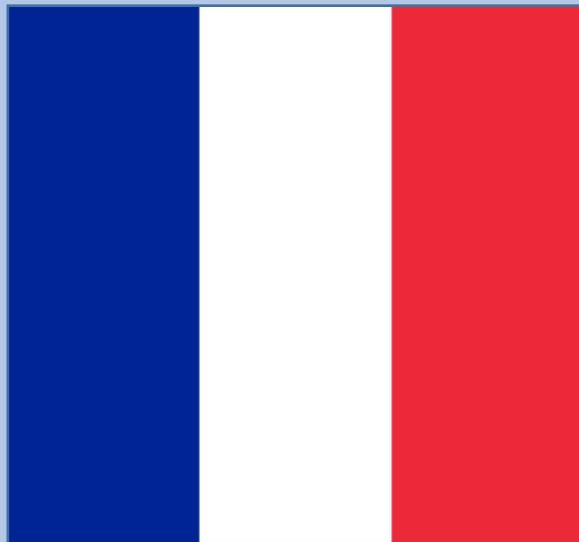
کنسرسیوم

- **کنسرسیوم**، ائتلاف یا هم فرجام به پیوند دو یا چند فرد، شرکت، سازمان یا حکومت باهم برای انجام کنش‌های هماهنگ یا ادغام منابعشان برای رسیدن به هدف یکسان گویند.

واگذاری نفت ایران به کنسرسیوم شرکتهای آمریکایی ، انگلیسی ، فرانسوی ، هلندی

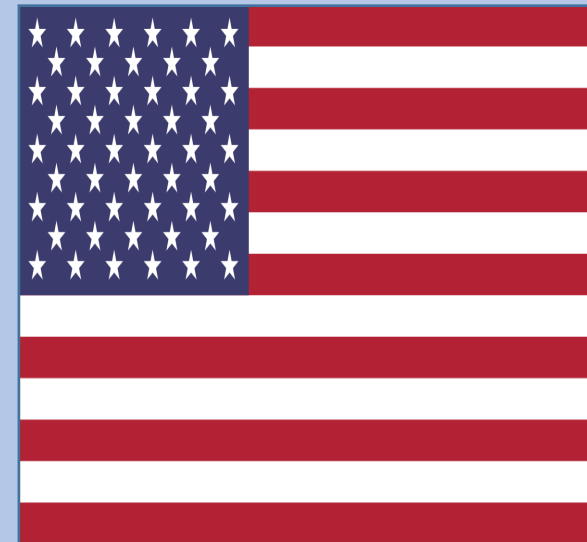
هلند

فرانسه

انگلیس

امریکا

کنسرسیوم نفتی ایران بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا ۱۳۵۲

شرکت توتال
(فرانسوی)

۶٪

۵ شرکت
بزرگ امریکایی

۴۰٪

شرکت رویال داچ شل
(هلندی - انگلیسی)

۱۴٪

شرکت
نفت ایران و انگلیس

۴۰٪

مغایرت قرارداد کنسرسیوم نفت با قانون ملی شدن صنعت نفت

عقار
داستان نفت
THE PRICE
IN IRAN

یکی از بندهای قرارداد
کنرسیوم، پرداخت غرامت از
سوی ایران به شرکت سابق نفت
انگلیس و ایران بود.

حضور فزاینده مستشاران امریکایی بعد از قرارداد کنسرسیوم

دولت حسین علاء

دولت حسين علاء

فانج

دولت حسین علاء

سپهد فضل الله زاهدی، عامل اجرای کودتای ۲۸ مرداد که خود را « تاج بخش » شاه می دانست ، به علت اشتها به حیف و میل کمک های آمریکایی ها و بی اعتنایی به شاه، با کمک انگلیسی ها، کنار گذاشته شد و حسین علاء به نخست وزیری رسید.

با روی کار آمدن حسین علاء، وزیر سابق دربار که در برابر شاه و نزدیکان او اراده و اختیاری نداشت، شاه گام مهمی در تحکیم قدرت استبدادی اش برداشت و معیار قدرت دولت، شخص او شد.

در واقع همان گونه که یکی از نمایندگان مجلس آن زمان گفته بود : « هر چه اعلیحضرت بپسندد ، همان قانون اساسی . »

قبل از این نمایندگان مجلس شورای ملی با اراده شاه و دربار به مجلس راه می یافتند و انتخابات محصول گزینش و اراده مردم نبود.

تاج بخش ، لقب فضل الله زاهدی به خود

حسین علاء، نخست وزیر

پیمان بغداد

پیمان بغداد

از حوادث مهم دوران نخست وزیری علاء ، پیوستن ایران به پیمان امنیتی بغداد بود.

پیمان بغداد به توصیه آمریکا ابتدا بین کشورهای ترکیه و عراق امضا شد و سپس پاکستان و ایران نیز به آن پیوستند.

این پیمان با هدف کامل کردن حلقه محاصره شوروی، به بهانه خطر کمونیسم و بر مبنای نظریه «آیزنهاور» رئیس جمهور آمریکا، تشکیل شد.

عضویت ایران در این پیمان بغداد، سیاست بی طرفی ایران را نقض می کرد

پیمان بغداد

ترکیه

عراق

ایران

پاکستان

کشورهای عضو پیمان بغداد

United Kingdom

Pakistan

Central Treaty Organisation
(CENTO) | Baghdad Pact | Middle East Treaty Organisation

Iran
Iraq
Turkey
Pakistan
United Kingdom

Turkey

Iraq

Iran

کامل کردن حلقه محاصره شوروی ، هدف پیمان بغداد

**مخالفت شهید نواب صفوی با
پیمان بغداد**
**زیرا معتقد بود که ورود ایران در
پیمان بغداد زمینه ساز سلطه
نظامی آمریکا بر ایران است .**

دستگیری و تیرباران نواب به همراه یارانش (۲۷ دی ۱۳۳۴)

پس از عضویت ایران در پیمان بغداد و امضای قرارداد نظامی دوجانبه با آمریکا، حضور نظامیان و مستشاران آمریکایی در ایران گسترش یافت. حضوری که تمام هزینه های آن بردوش دولت و ملت ایران بود.

تأسیسی ساواک

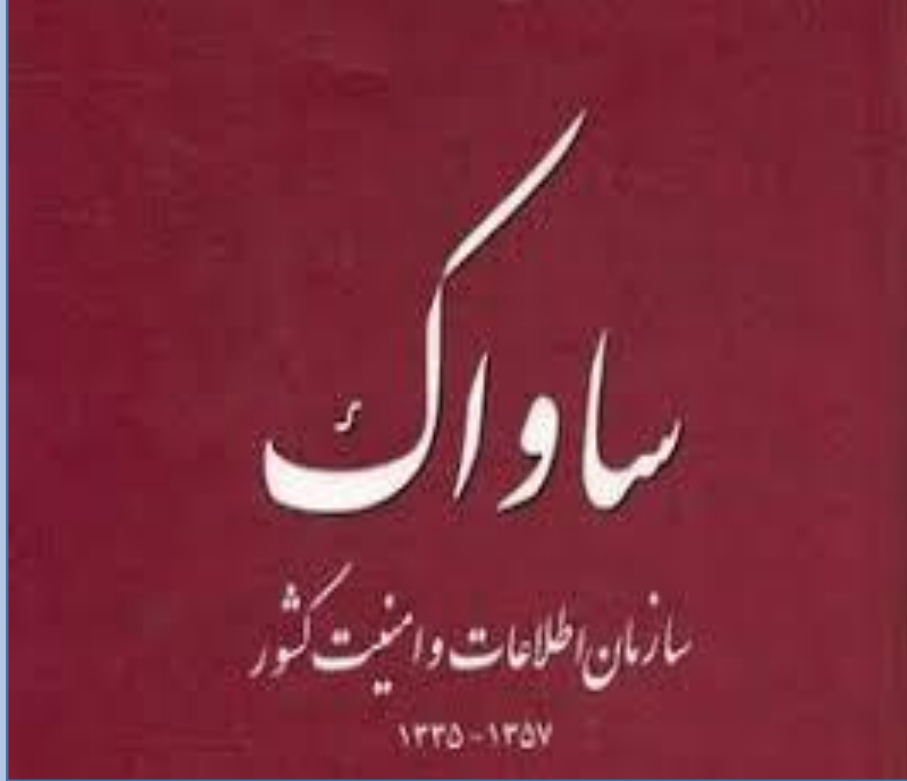
تأسیس ساواک

▪ پس از کودتای ۲۸ مرداد ۳۲ ، آمریکایی ها تصمیم گرفتند ایران را به **پایگاه اصلی** قدرت خود در منطقه تبدیل کنند؛ بنابراین، شاه که راه بقای خود را در تبعیت از آمریکا می دانست، به کمک مستشاران آن کشور به **تشکیل سازمان مخوف ساواک (سازمان اطلاعات و امنیت کشور)** اقدام کرد.

۱- همسایگی ایران با شوروی، به عنوان رقیب اصلی آمریکا

۲- حفظ و تثبیت نفوذ آمریکا در ایران

**اهمیت تأسیس ساواک
از دیدگاه آمریکا به دو جهت بود:**

سازمان

اطلاعات

و

امنیت

کشور

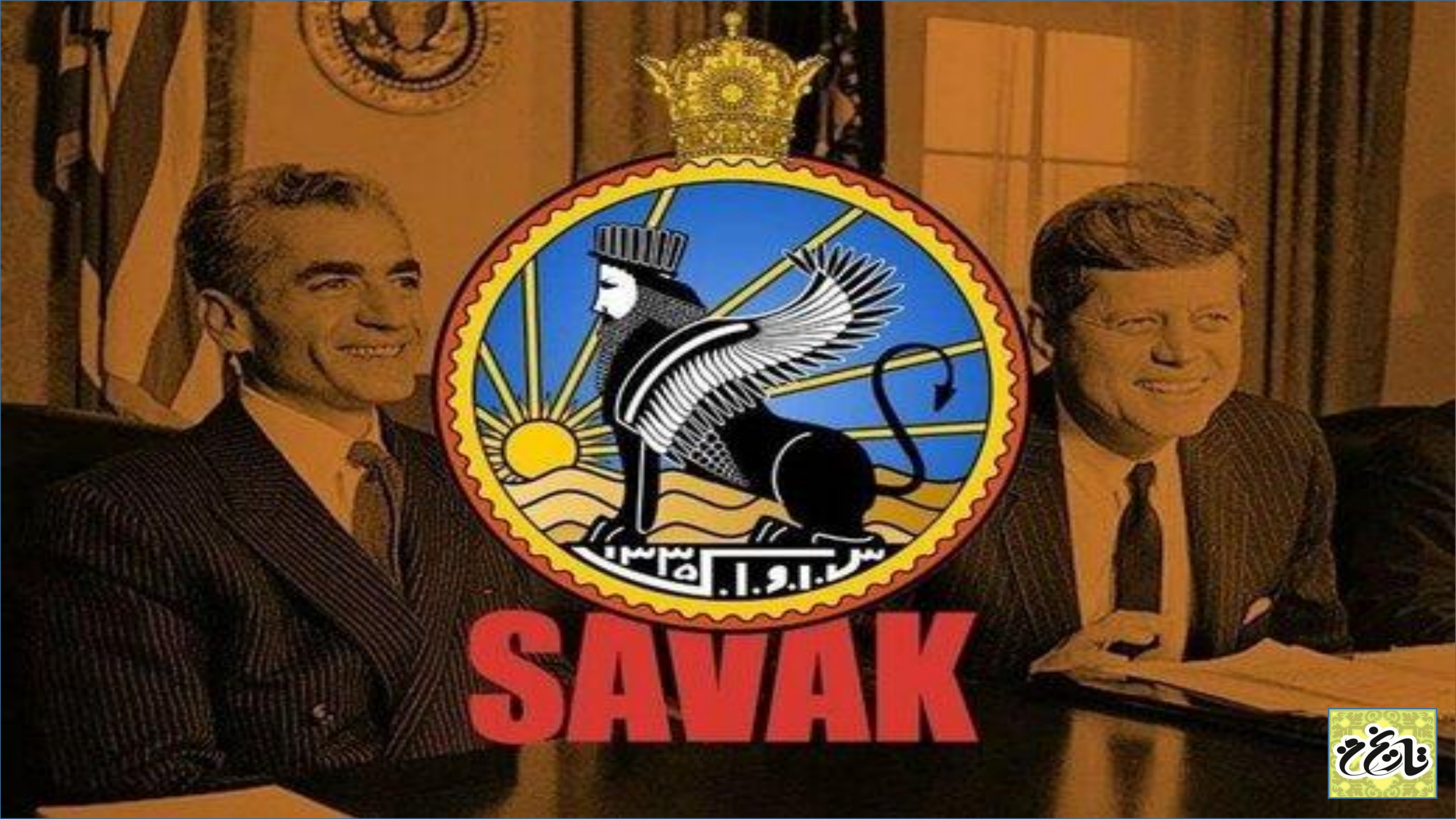
س

ا

و

ا

ک

SAVAK

تأسیس ساواک و پیامد های آن

اولین رئیس ساواک، **سپهد تیمور بختیار**، یکی از بی رحم ترین افسران ارتش و فرماندار نظامی تهران بود.

این سازمان که گسترده ترین نهاد اطلاعاتی و امنیتی از سال ۱۳۳۶ تا ۱۳۵۷ در حکومت محمدرضا شاه بود، نقش مهمی در شناسایی و سرکوب گروه های مخالف داشت.

ساواک علاوه بر شکنجه جسمی و روحی مخالفان رژیم و ایجاد جو اختناق، رعب و وحشت، دولت مردان و نمایندگان مجلسین را نیز کنترل می کرد.

ساواک در خدمت تأمین منافع خارجی ها

ساواک با هدایت و حمایت سرویس های اطلاعاتی آمریکا و انگلیس و سپس با کمک سازمان اطلاعاتی اسرائیل (موساد) به صورت یک تشکیلات مخوف امنیتی و اطلاعاتی درآمد.

به جای آنکه دستاوردهای اطلاعاتی خود را در جهت منافع کشور به کار گیرد، در خدمت تأمین منافع آمریکا و انگلیس و سپس اسرائیل و به عنوان مانعی در برابر توسعه شوروی و کمونیسم، قرار گرفت.

اما

قزاقستان

روسیه

ارمنستان

آذربایجان

ترکمنستان

ایران

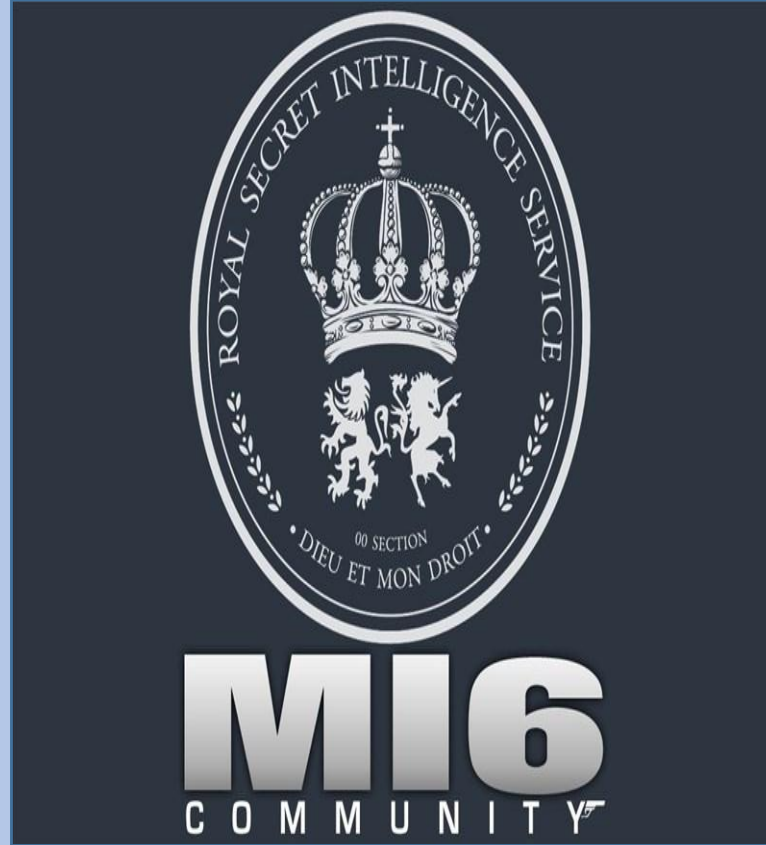

کمک سازمان های اطلاعاتی آمریکا ، انگلیس و اسرائیل به ساواک

سرویس اطلاعاتی آمریکا

سرویس اطلاعاتی انگلیس

سرویس اطلاعاتی اسرائیل

نقش ساواک در شناسایی و سرکوب گروه های مخالف رژیم

سپہد تیمور بختیار ، اولین رئیس ساواک

نواب صفوی و تیمور بختیار

کمیته مشترک ضد خرابکاری

ساواک - شهربانی کشور شاهنشاهی

*Anti-sabotage joint committee SAVAK
and police forces in the imperial*

تشکیل کمیته مشترک

ساواک ، سازمان امنیتی و اطلاعاتی مخوف

شناسایی و سرکوب گروه های مخالف (۱۳۳۶ تا ۱۳۵۷)

گزارش اطلاعات داخلی

موضوع اظهارات مهندس والا

محل تهران

صفحه شماره

منبع خبر خام و پسر

تاریخ ۲-۳

شماره ۲۱۱/م ۳۳

تاریخ حاکم

تاریخ وصول خبر ۲۹/۸/۱۹

تاریخ گزارشی ۲۹/۸/۱۹

موضوع: اظهارات مهندس والا
آقای مهندس والا نماینده مجلس شورای
ملی اظهار داشته است که سازمان
اطلاعات و امنیت ، او و آقای گودرزی را
احضار کرده و از آن دو نفر تعهد گرفته
است که در مجلس با اعتبارنامه و کلا
مخالفت نکنند. سپس افزوده در این
مجلس هیچ کس جرأت اظهار عقیده و
صحبت کردن هم ندارد.

آقای مهندس والا نماینده مجلس شورای ملی اظهار داشته است که سازمان
اطلاعات و امنیت او را و آقای گودرزی را احضار کرده و از آن دو نفر تعهد گرفته است که در مجلس
با اعتبارنامه و کلا مخالفت نکنند. سپس افزوده در این مجلس هیچ کس جرأت اظهار عقیده و
صحبت کردن هم ندارد.

پدر و مادر بنامه دادگاه
۲۱

دولت منوچهر اقبال

دولت منوچهر اقبال و تشکیل احزاب

در فروردین ۱۳۳۶ **حسین علاء** از نخست وزیری استعفا کرد و بعد از ایشان **دکتر منوچهر اقبال**، وزیر دربار، به نخست وزیری رسید.

محمدرضا پهلوی که حکومتش با مشکل **فقدان مشروعیت و نبود آزادی سیاسی** روبه رو بود (علت). برای جلب افکار عمومی، دست به **تأسیس احزابی** در ایران زد. (معلول)

به دستور محمدرضا پهلوی دو **حزب « ملیون » (اکثریت)** به رهبری نخست وزیر، **دکتر اقبال**، و **حزب « مردم » (اقلیت)** به رهبری **اسدالله علم** تأسیس شد.

بعد از تشکیل احزاب در زمان پهلوی، سال های طولانی، مطبوعات کشور صحنه **جنگال های سطحی** و **ساختگی** میان دو حزب دولتی بودند، تا توهم **وجود دموکراسی** های غربی در ایران را در ذهن ها ایجاد کنند.

www.iichs.ir

موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران

دولت منوچهر اقبال

شاه و دکتر منوچهر اقبال (نخست وزیر)

تاسیس احزاب

تأسیس احزاب نمایشی در زمان محمد رضا شاه

حزب ملیون

تأسیس حزب ملیون به رهبری اقبال (نخست وزیر)

اسدالله علم
موجودیت
«حزب مردم»
را اعلام
می کند

ژوهشهای سیاسی
www.

تأسیس حزب مردم به رهبری اسدالله علم

خسته نباشید

موفق و سربلند باشید / احمد اسدی اقدام - مرند (آذربایجان شرقی)

تاریخ

کانال تخصصی «تاریخ من» @tarikheman3